

TÜRKİYE'NİN ENFLASYONLA MÜCADELE PROGRAMI

GAZİ ERÇEL

BAŞKAN

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Türkiye bu yıldan başlayarak enflasyonu düşürmek amacıyla üç yıllık güçlü bir program başlatmıştır. Güçlü diyorum, çünkü geçen yüzyılın yirmibeş yılında yüksek ve yapışkan bir enflasyonla yaşamak zorunda kalan Türkiye'nin, uzun süredir devam eden bu sorununu çözmeyi amaçlayan bir program cesur ve iddialı olmak zorundadır.

Hepinizin bildiği gibi, bu programın amaçları ve genel stratejisi özetle şöyledir:

- Enflasyonun düşürülmesi,

- Sürdürülebilir bir mali dengenin sağlanması,
- Kaynakların daha adil ve etkin dağılımının gerçekleştirilmesi,
- Ekonominin büyüme potansiyelinin artırılması.

Programın diğer amaçlarını ise şu şekilde sıralayabiliriz:

- Faizler üzerindeki risk risk primini azaltmak,
- Beklentileri değiştirmek,
- Kredibilitesi yüksek bir enflasyonla mücadele programı oluşturmak,
- Ödemeler dengesini sürdürülebilir kılmak.

Tüm bu amaç ve hedefler Türk insanının yaşam standardını ve kalitesini yükseltmeyi öngörmektedir.

Bu programın sözkonusu hedeflere ulaşmadaki başarısı birtakım politika değişikliklerine gidilmesine bağlıdır. Faiz dışı bütçe dengesi birinci yıl içerisinde uzun dönemli mali dengeyle uyumlu olarak eksiden artıya geçecek ve ekonomide fiyat istikrarı sağlanıncaya kadar yüksek seviyede seyredecektir.

Programın kredibilitesini güçlendirmek ve mali istikrarı desteklemek için bir hazırlık dönemi geçirilmiş ve yapısal önlemlerin çoğu önceden alınmıştır.

Birinci öncelik kamu açığının finansman şeklini değiştirmektir. Kamunun artan net dış finansman imkanları, buna bağlı faiz dışı fazla ve diğer önlemlerle birlikte kamu açığının yurtiçi kredi piyasasına olan olumsuz etkisini azaltmak ve yurtiçi reel faizleri düşürmek mümkün olacaktır.

Programın hemen başında uygulamaya konulan güçlü ve tutarlı kur politikası halkın enflasyon beklentilerini kıracaktır. Bu arada, yapısal reformların ve gelirler politikasının programa uygun olarak yürütülmesi gerekmektedir. Para politikası ve kamunun ücret politikası belirlenen kur hedefi ile uyumlu olmak durumundadır.

Gelirler politikası açısından kur politikası, fiyat ve ücretlerin belirlenmesinde bir sinyal görevi üstlenecektir.

Ücretlerde geriye dönük endekslemeden ileriye dönük endeksleme sistemine geçilmesi enflasyonun düşürülmesinde önemli bir unsur olacaktır.

Maliye, özeleştirme ve yapısal reformlar alanında alınan bu tedbirler biraz önce sözünü ettiğim ön hazırlıkların bir parçasını teşkil etmektedir.

Türkiye gibi uzun süre enflasyonu yaşamış bir ekonomide “inertia” yani enflasyona tutsaklık dediğimiz husus enflasyonun sürmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bunun kırılmamasının enflasyonla mücadele programının başarısı için bir engel oluşturması nedeniyle bu konunun üzerinde önemle durulmuştur.

Türkiye’de döviz kurları kamuoyunun hassasiyetle izlediği bir konu olduğu için, döviz kurlarının halkın geçmişle irtibatlı enflasyon beklentilerini kırmada etkili bir araç olacağı konusunda yaygın bir görüş birliği vardır. Ayrıca, Türk ekonomisinin sermaye hareketlerine açık olması nedeniyle kurun enflasyonu indirmek amacıyla kullanılması, özellikle nominal faiz oranları üzerinde etkili olmaktadır. Buna göre, kura dayalı istikrar programı uygulayan bazı diğer ülkelerin orta vadede yaşadığı sorunların da bilincinde olarak çizdiğimiz kur politikası fiyat ve faiz oluşumlarına baz teşkil etmek üzere açık sinyaller gönderme görevini üstlenmiştir.

2001 yılının ikinci yarısından itibaren kurların bir bant içinde

hareket etmesi para politikasına büyük bir esneklik sağlayacaktır. Bu esneklik sonucu para politikasının enflasyon hedefine ulaşılmasındaki katkısı artacaktır. Ayrıca para politikasının faizlerin kontrolü ve oynamalarının azaltılması üzerindeki etkisi de artacaktır.

Sağlıklı bir bankacılık sistemi, etkin bir para politikası uygulaması için bir ön şarttır. Özellikle kurala bağlı bir para politikası uyguluyorsanız bu daha da önem kazanmaktadır. Biz oyunculara oyunun kurallarını açıkça ilan ettik. Buna karşılık oyunculardan da bu kurallara uymalarını bekliyoruz. Bankalar Kanununda yapılan yeni düzenlemeler bankacılık sistemini güçlendirmeyi ve sistemin etkin bir şekilde çalışmasını hedeflemektedir.

Programın teknik açıdan mükemmelliği, ortaya konan çabaları yansıtmaktadır. Programın “geniş kapsamlı,” “güçlü,” “iddialı,” “cesur,” “yaratıcı,” ve herşeyen önce “başarılabılır” olduğunu tereddütsüz belirtmek istiyorum.

Hükümetin bu programa verdiği destek, gerekli ve ancak siyasi açıdan zor olan ekonomik kararları tereddütsüz ve ivedilikle almasından, hiçbir kuşkuya meydan vermeyecek şekilde, açıkça izlenmektedir.

Program Uluslararası Para Fonu ile Dünya Bankasının desteğini almıştır.

Başlangıçta, piyasaların da programa tepkileri olumlu olmuştur. Faiz oranı yüzde 100'lerden yüzde 30'lara inmiştir. İlk dört aylık uygulama sonuçları da ümit vericidir. Gelişmeler Niyet Mektubunda belirtilen hususlarla tamamen uyum içindedir. Bono piyasası olumlu tepki vermiştir. Buna ilaveten, Türkiye uluslararası sermaye piyasalarından eskisine göre çok daha uygun koşullarda borçlanabilmektedir. Eskiden en uzun vade 10 yıl iken, 30 yıl vadeli tahvil ihracı gerçekleştirilmiştir. Buna bağlı olarak uluslararası derecelendirme kuruluşları Türkiye ile ilgili değerlendirmelerini olumlu bir biçimde gözden geçirmişlerdir.

Aralık ayındaki Helsinki Kararı uyarınca Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik müzakerelerine başlaması, programın güçlü bir şekilde uygulanması için ayrıca bir teşvik unsuru olmaktadır. Türk halkı orta vadede sağlanacak yüksek istikrarlı büyümenin sağlanacak düşük enflasyon ortamı ile oluşacağını ve Türkiye'nin birinci sınıf bir ülke olmasının bu programın başarısına bağlı olduğunu bilincindedir.

Umarım ki Türkiye uzun süredir aradığı ve özlediği kalıcı fiyat

istikrarı hedefini yakalayınca kadar bu savaşı sürdürecektir. Buna inancım tamdır.